

Samostalni sindikat zaposlenih u bankama, osiguravajućim društvima i drugim finansijskim organizacijama Srbije

Trg Nikole Pašića 5/III; 11000 Beograd

Tel: 011 33 35 192; 025 228 24 PIB: 102016629
www.bofos.org.rs e-mail: bofos@sindikat.rs

SEMINAR

Kolektivni ugovori, radnička i evropska radnička veća za sindikalne poverenike i predstavnike u Zemljama Jugoistočne Evrope

Datum i mesto održavanja: 03.- 06. 09. 2012. godine, R. Hrvatska, Poreč
Organizator: Sindikat naftnog gospodarstva (SING) i Friedrich Ebert Stiftung
Učesnici: Članovi i predstavnici sindikata iz Jugoistočne Evrope
Broj učesnika: 22

U organizaciji Sindikata Naftnog gospodarstva i uz podršku fondacije Friedrich Ebert, u hotelu Hostin, u Poreču od 3. do 6. septembra 2012. godine, održan je međunarodni seminar za članove i predstavnike sindikata. Teme seminara bile su: Kolektivni ugovor i primena prava, pogodnosti za članove i ne članove sindikata i Radnička veća i Evropsko radničko veće, dosadašnja iskustva u radu i koristi za radnike/ce i sindikat. Seminaru su prisustvovali predstavnici iz Makedonije, Srbije, Crne Gore i Hrvatske, iz deset različitih sindikata, pretežno iz naftne delatnosti, takođe i iz bankarskog sektora,

zdravstva i socijalne zaštite i osiguranja. Kao predstavnici SS BOFOS-a na seminaru su učestvovali: Pera Božić, podpredsednik Republičkog odbora SS BOFOS i predsednik KSO DDOR Novi Sad a.d.o; Vladimir Perišić, član Republičkog odbora SS BOFOS i predsednik SOSS KBC banka a.d. Beograd; i Marina Platiša, stručni saradnik u SS BOFOS. Seminar je organizovan sa namerom da se otvori šira rasprava po navedenim temama kako bi se iz dosadašnjeg sindikalnog rada prenela iskustva i praksa u zaštiti interesa članova, i isto tako da se usklade međusindikalni stavovi.

Prvog radnog dana raspravljana je prva tema vezana za **primenu prava, odnosno pogodnosti** iz Kolektivnog ugovora na članove i ne članove sindikata. Radi se o problemu sa kojim su već dugi niz godina suočeni sindikati u celom svetu i kod nas, stoga se i ovom raspravom želeo podstaći jači rad u traženju rešenja.

Uvodnom prezentacijom Josip Dević iz SING-a predstavio je: 1) sadašnje stanje u sindikalnom organizovanju u R. Hrvatskoj, 2) opravdanost u traženju promena, 3) radnje koje su preduzeli u traženju pravnog okvira i zaključno 4) kakve akcije treba preduzeti da bi se stanje promenilo.

1) Stanje sindikalne organizovanosti radnika/ca u Hrvatskoj pala je ispod 27% a u mnogim Evropskim zemljama je ispod 10% i taj pad se nastavlja, a jedan od glavnih uzroka je da se prava koja izbore sindikati primenjuju na sve zaposlene bez obzira sto zaposleni koji nisu članovi sindikata nisu doprineli da se ta prava ostvare.

2) U SING-u smatraju da postoji velika opravdanost u traženju promene i to iz nekoliko razloga: Samo uz **podršku članova sindikata** sindikat može dogovoriti za radnike/ce dobar Kolektivni ugovor a kojim se ostvaruju veća prava, sindikati i njihovi članovi obvezuju se **čuvati socijalni mir** kod poslodavca dok ispunjava svoje obaveze iz KU, proces kolektivnog pregovaranja sa sobom donosi i **znatne materijalne troškove** koje snose samo sindikati i njihovi članovi, za rad i funkcionisanje sindikata članovi izdvajaju određena finansijska sredstva dok ne članovi ne, pa se može kazati da su **članovi diskriminirani** u odnosu na njih i zaključno vrlo jasno treba naglasiti pitanje **pravednosti i moralnosti** u pogledu korišćenja prava iz Kolektivnog ugovora.

3) U zadnjih nekoliko godina u sindikalnoj centrali Neyavisnog Hrvatskog Sindikata učinjeni su veliki naponi da se **iznađu predlozi rešenja** da se promene pravni okviri u Zakonu o zabrani diskriminacije i Zakonu o radu, a kako bi se nakon njihove promene mogle u Kolektivni ugovor staviti odredbe o primeni prava iz Kolektivnog ugovora samo na članove sindikata.

4) Za rešavanje problema korišćenja prava, pogodnosti iz Kolektivnih ugovora potrebna je zajednička sindikalna akcija u pojedinoj državi ali i koordinirana akcija sindikata u regiji, isto tako potrebno se povezati s sindikatima u Evropskoj uniji kako bi se i na tom nivou pokrenula jača rasprava jer problem pogađa sve jednako. U sindikalnom delovanju sa radnicima/cama u podružnicama, preduzećima i ustanovama potrebno je vrlo često i istrajno ponavljati navedene razloge za promenu stanja, takođe u javnim nastupima sindikalnih lidera naglašavati naše stavove.

U nastavku uvodnog izlaganja Darko Maraš, predsednik Nezavisnog sindikata „socijalna pravda“, predstavio je niz radnji koje su preduzete u 2011. godini od strane sindikalne centrale NHS zajedno sa nekim sindikatima koji podržavaju ovaj projekat.

Naime, održano je nekoliko sastanaka u Ministarstvima: Rada i preduzetništva gde se raspravljalo o razlozima zašto je potrebno promeniti Zakon o suzbijanju diskriminacije i Zakon o radu, u Ministarstvu Finansija razgovaralo se o mogućnostima poreskog rasterećenja dohotka radnika/ca za iznos članarine, u Ministarstvu Pravosuđa razgovaralo se o predlogu izmena Zakona o suzbijanju diskriminacije. Održan je i okrugli sto na temu primene Kolektivnog ugovora na kojem su učestvovali stručnjaci iz raznih struka u smislu sagledavanja problema sa više strana. Pošto je došlo do promene vlasti za sada nije nastavljen dijalog s Vladom RH po ovom pitanju.

Nakon rasprave po prvoj temi seminara zaključeno je:

- da ce sindikati medjusobno sarađivati i obavestavati se u cilju razmene iskustava,
- da će Hrvatski sindikati zahtevati da se pitanje primene prava iz Kolektivnog ugovora otvori i raspravlja na Socijalno-ekonomskom savetu R. Hrvatske,
- iniciraće se otvaranje ove rasprave u evropskim sindikalnim asocijacijama.

Drugog dana rada predstavljena je druga tema seminara Radnička veća i Evropsko radničko veće. Ova tema takođe je od velikog značaja za sindikate i radnike/ce u preduzećima i ustanovama iz razloga što su Radnička veća postala **Evropski standard** u smislu saodlučivanja radnika/ca. Za sindikate to je izazov i dodatni posao ali isto tako velika mogućnost i alat u borbi za radničke interese.

O ovoj temi pripremljene su četiri prezentacije:

Josip Dević iz SING -a predstavio je Radnička veća prema Zakonu o radu u R. Hrvatskoj. Učestvovanje radnika/ca u odlučivanju na temelju ZOR-a u omogućava veliki prostor delovanja kako bi zaštitili svoje interese pre svega kroz Sindikat ali i Radničko veće, skupove radnika, predstavnika radnika u organu kod poslodavca i Evropsko radničko veće. Kad govorimo o Radničkom veću tu sindikat ima velike mogućnosti i potrebu delovanja kroz Radničko veće, najpre učestvovanje na izborima sa svojom listom kandidata i **jako važno** da na tim izborima pobedi. Troškove izbora i rada Radničkog veća snosi poslodavac, takođe dužan je obavestavati i savetovati se sa Radničkim većem o za radnike/ce važnim socijalno materijalnim i privrednim(ekonomskim) odlukama a za neke odluke poslodavac mora tražiti saglasnost radničkog veća. Kada je kod poslodavca ili ustanove utemeljen organ koji nadzire vođenje poslovanja preduzeća **jedan član mora biti predstavnik radnika/ca**. Radničko veće imenuje ili opoziva predstavnika radnika/ca a što može biti od velike koristi za radnike/ce. Od presudne je važnosti dobra saradnja između Sindikata i Radničkog veća a prema našim iskustvima u SING -u potrebno je da sindikalna lista pobedi na izborima za Radničko veće, i da to Radničko veće imenuje u organ poslodavca najbolju moguću osobu, u tom slučaju moguće je dobro i efikasno štiti radnička prava. U izlaganju je izneseno i niz detalja u praktičnom smislu oko poštovanja izbornog procesa u smislu rokova, biračkih odbora i sindikalne liste kandidata jer tada se zapravo sprovodi jedinstvena politika sindikata u zaštiti interesa članova/ca.

Milan Jevtić iz FES-a predstavio je načine organizovanja i zakonodavne okvire za osnivanje i rad Radničkih veća u zemljama Evropske unije. U nekim državama radnička veća rade već dugi niz godina a neka su u zakonodavstvo ušle na temelju Direktiva EU, tako da u najvećem delu imaju sličnosti u osnivanju i radu ali ima i posebnosti po pojedinim državama. Kao posebnost ističe se rad i saradnja Sindikata, Radničkog veća i Radničke komore u Austriji kao vrlo dobar primer među saradnje i zalaganja za radničke interese.

Pošto je sindikalna organizovanost u većini evropskih zemalja u procentima dosta niska ima primera da su sindikalne liste na izborima manjinske liste odnosno u Radničkim većima rade predstavnici/e koji nisu članovi sindikata te dolazi do spora sa sindikatima oko pojedinih socijalnih pitanja kod poslodavca. Navedeni su i vrlo pozitivni primeri iz Nemačke gde Radničko veće i radnički predstavnici u Nadzornim odborima naročito u velikim preduzećima imaju velike mogućnosti uticaja na socijalnu politiku kod poslodavca, primer da je moguće imenovati Radničkog direktora od strane radnika/ca koji vodi kadrovske poslove u preduzeću. Kolega Milan iscrpno je naveo za svaku zemlju podatke o načinu izbora, zakonskim rešenjima nivoa delovanja i odnosima sa sindikatima. (U Zakonu o radu Republike Srbije predviđa se mogućnost formiranja Saveta zaposlenih kod poslodavca, koji ima više od 50 zaposlenih. To jos nije obaveza već mogućnost.)

Igor Smardžija iz Zagrebačke banke, član Evropskog radničkog veća UniCredit Group izneo je način rada i organizovanja

veća. UniCredit Group ima svoje poslovnice u 22 Države unutar Evropske unije i izvan nje, a Evropsko radničko veće broji 44 člana i svi imaju pravo glasa na sednicama. Osnivanje Evropskog radničkog veća koje posluje na nivou Evropske unije je sa svrhom obaveštavanja i savetovanja s radnicima/ama takođe kako bi se radnicima omogućilo bolje razumevanje razloga za donošenje upravljačkih odluka. Redovni sastanci održavaju se dva puta godišnje na kojima članovi dobiju informacije od značaja za zaposlene i rad Grupe. Do sad su donesene dve Deklaracije o edukaciji, učenju i profesionalnom razvoju i o jednakim mogućnostima i nediskriminaciji. Kolega Igor naglasio je da je jako dobro upoznavanje sa drugim kolegama/nicama i međusobna saradnja te pomaganje jednih drugima.

Jasna Pipunić iz SING -a, zamenica Predsednika radničkog veća INE i posmatrač u Evropskom radničkom veću MOL-Grupe takođe je predstavila organizaciju rada u veću. ERV MOL-Grupe konstituisano je 2004. godine kao glavno telo za informisanje i savetovanje radnika MOL-Grupe sa sedištem u Budimpešti, sada broji 19 članova a predstavnici iz INE u radu učestvuju kao posmatrači. Sastanci se održavaju jednom godišnje a njima prisustvuju rukovodioci iz uprave Mol-a, raspravlja se o aktualnim problemima i prenose informacije važne za radnike i preduzeće, pri tome se usko saraduje sa sindikatima.

Predstavnici SING -a na dosadašnjim sastancima EVR MOL-Grupe otvarali su mnoga pitanja koja su se odnosila na probleme koji su se odnosili na INA-grupu a naročito u direktnom kontaktu s Upravom MOL-a. Sredinom septembra meseca ove godine predviđena je vanredna sednica jer menadžment priprema promene koje se prema direktivi smatraju „transnacionalnim“ pa je nužno savetovanje ERV-om, na kojoj se naši predstavnici spremaju postavljati vrlo konkretna pitanja vezane za posledice koje bi nastale promenama.

Nakon predavljanja otvorena je rasprava u kojoj su učesnici izneli svoja stanovišta i dileme, vezane za osnivanje radničkih veća, naime u nekim državama Zakonom nije predviđeno, ima stavova da su radnička veća paralelizam radu sindikata i da nisu potrebna. Tamo gde radnička veća deluju potrebno je što jače delovanje sindikata kako bi zajedno ojačali zaštitu radničkih prava. **Prema iskustvima najbolje rešenje je da sindikalna lista kandidata za radničko veće pobjedi na izborima i osnuje radničko veće i zajedno se bore za radničke interese.**

Na kraju, zaključeno je da se putem prenošenja pozitivnih i negativnih iskustava jača sindikalni pokret i ozbiljnije i sigurnije nastupa prema poslodavcima, što je interes svih učesnika seminara.

Izvestaj pripremila:

Marina Platiša

Stručni saradnik SS BOFOS